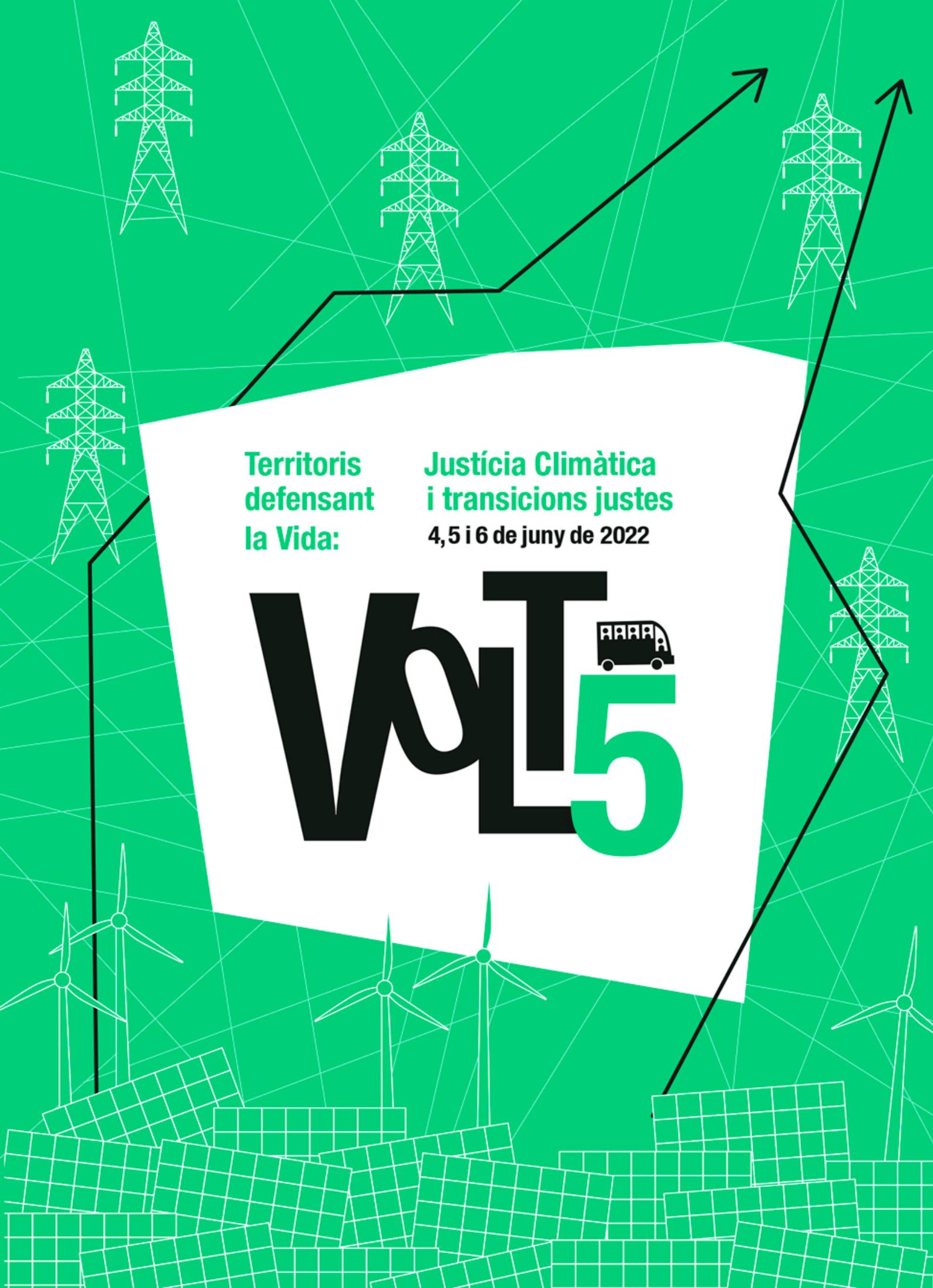

**Territoris
defensant
la Vida:**

**Justícia Climàtica
i transicions justes**
4,5 i 6 de juny de 2022

VolT5

VOLT 5 - #FemUnVolt

El Volt és una iniciativa de la [Xarxa per la sobirania energètica](#) i aquesta serà la seva 5a edició, després de 8 anys del [primer Volt](#). Aquesta activitat és alhora una experiència i una eina, inspirada en els toxic tours de Llatinoamèrica: caravanes d'activistes que es desplacen pel territori.

En els toxic tours es valora la solidaritat i suport mutu entre les lluites en defensa dels territoris, que resisteixen davant els impactes del model energètic fòssil, extractivista, ecocida, basat en el lucre i la mercantilització, que deixa al seu pas devastació ambiental, pèrdua de biodiversitat, degradació de les condicions de vida i formes de subsistència de les seves habitants, negació dels drets polítics i participació i reforça la resta de cadenes d'opressió patriarcal, racista, colonial i de classe.

Es tracta d'un volt, un trajecte en autocar que recorre i s'atura a diverses parades on s'organitzen visites i descobertes, xerrades, accions, etc. de la mà de les plataformes arrelades al territori. Així, es busca visibilitzar moviments de resistència local i possibles alternatives, així com amplificar i connectar veus i lluites que s'uneixen en la defensa de la vida i la justícia climàtica, en solidaritat amb altres territoris del Sud Global.

Finalment, però no menys important és un espai d'enxarxament, descoberta i celebració col·lectiva.

Sortirem **dissabte 4** a les **8.30h** de la **Plaça Joan Peiró (tocant amb el pg. Sant Antoni)** a Barcelona, per començar aquesta aventura pel territori.

ALTRES EDICIONS

En la seva primera edició, l'any 2014, el [VOLT I](#) tenia com a crit "En l'energia també volem decidir" i va recórrer amb unes 50 persones participants els territoris amb presència de la XSE. Va passar per Alcanar amb el projecte Castor, Vandellòs i les nuclears, Salou i BCN World, Torregrossa, a la planta de biogàs de Som Energia, Osona amb el purins, Riudaura i el fracking, la MAT a Felines, i les prospeccions marines a Palamós.

L'any 2015, el [VOLT II](#) va portar més de 90 persones a conèixer les megainfraestructures que determinen i perpetuen un model fòssil i oligopòlic de grans projectes, grans inversions i grans empreses. El VOLT II va visitar Castellar del Vallès i el gasoducte MIDCAT, Sallent i la seva muntanya de Sal, Balsareny i el projecte previst de magatzem de gas, Graus i la línia MAT, i Sabiñanigo i una futura MAT. Amb el lema "Un repte als grans projectes energètics", va donar com a

resultat la “Red de Apoyo Mútuo en respuesta a los grandes proyectos energéticos”.

El 2016, el [VOLT III](#), sota el títol “Davant la impunitat corporativa, sobirania popular”, va posar l'èmfasi en els actors que promouen el model energètic actual: les grans corporacions i institucions financeres. Es va visitar el projecte Castor d'ACS a Alcanar, la petroquímica de Tarragona i la indústria química de Flix. Per acabar i conèixer alternatives, es va visitar la cooperativa energètica de biomassa de Vandellós.

El [VOLT IV](#) va tenir lloc el 2018, i duia per títol “Tenim energia! Fem front a l'oligopoli i defensem les terres de Ponent i els Pirineus”. Es van visibilitzar algunes de les lluites que existents al territori en la línia de la recuperació del control públic i ciutadà de l'energia i per tal d'aprendre de les organitzacions i plataformes establint espais de comunicació i aprenentatge mutu. Les parades van ser a La Guardia Lada, a Montoliu de Segarra (Lleida), per conèixer les afectades d'un tall de llum derivat del mal manteniment de la xarxa; Juneda, per veure la lluita contra una incineradora; les Borges Blanques, on va tenir lloc una trobada amb el moviment ecologista local; i, finalment, es va visitar la central hidroelèctrica de la Torre de Capdella a la Vall Fosca (Pallars Jussà).

XARXA PER LA SOBIRANIA ENERGÈTICA

La Xarxa per la sobirania energètica (Xse) està conformada per associacions, col·lectius i ciutadans i ciutadanes d'arreu del territori català que treballem per avançar cap a un nou model energètic distribuït, renovable, democràtic, just i ecofeminista.

DEFENSORES

A causa dels continus atacs i amenaces, les defensores dels DDHH i el territori que ens acompanyaran s'han vist forçada a desplaçar-se a Catalunya dins del Programa Català de Protecció a Defensores de Drets Humans de la Taula per Mèxic:

Lilia Prado

Lilia Prado és del Municipi indígena de Nahuatzen, localitzat en la regió de la Meseta Purépecha, que forma part de l'Estat de Michoacán de Ocampo, Mèxic. Michoacán es troba entre els estats mexicans que suporten majors estadístiques de delinqüència i mort, des de l'inici de l'anomenada “Guerra contra el narcotràfic”, l'any 2006.

Actualment, Lilia Prado participa activament amb els grups de joves i dones del *Consejo Mayor* promovent activitats productives en la comunitat i el rescat i enfortiment de les seves formes pròpies de vida des de la cosmovisió indígena. A més, ha participat en diverses organitzacions socials que han defensat, difós i exigit el ple respecte dels drets humans, indígenes, de les dones, la defensa de la terra i el territori. És part de la Xarxa de Dones Indígenes Mexicanes que incideix principalment en territoris originaris de diversos estats, que té com a missió aconseguir el desenvolupament sustentable amb identitat en comunitats marginades, fomentant les arrels i la cultura dels pobles originaris.

Defensa l'equitat i la inclusió de les dones indígenes en tots els aspectes, promovent diverses polítiques públiques que enforteixin els drets econòmics, socials, polítics i culturals en la cerca del bon viure amb perspectiva de gènere. Des de fa 3 anys, juntament amb altres comuneres, va constituir el Col·lectiu Api-Nahu conformat per artesanes apicultores. Aquest grup de 12 dones cuida i protegeix les abelles i defensa la preservació dels boscos, tractant que no existeixi el canvi d'ús de sòl per a la sembra de monocultiu d'alvocat en el municipi, així com evitar l'ús de pesticides en els cultius de papes i alvocat. La desforestació per la tala massiva i el cultiu estès d'alvocat a la regió està provocant la desaparició dels mantells aquífers i la sequera. A partir de la pràctica de l'apicultura mantenen l'equilibri i harmonia amb la Naturalesa, mentre fan front a l'economia criminal.

Desafortunadament, a Mèxic, i especialment a Michoacán, ser dona defensora de drets humans i promoure canvis per a millorar les condicions de vida, li ha col·locat en un alarmant estat de vulnerabilitat. Lilia Prado viu grans obstacles per a la participació política enfront de figures de poder, així com els impactes de la violència i les desigualtats estructurals.

Karen Taxilaga

Karen Taxilaga és defensora de drets humans, pobles indígenes i dirigent pagesa a Mèxic. Forma part de la comunitat indígena de Tezontepec de Aldama, situada a Hidalgo, en la zona nord de la capital del país. Una comunitat que ha estat desposseïda del seu territori comunal, que ocupa 1899 hectàrees, i on es troba el mantell freàtic més gran de la zona central de Mèxic, a la Vall del Mezquital.

Les dues característiques que més destaquen a la regió són la seva agricultura intensiva, aconseguida gràcies a la gran quantitat d'aigua en el seu aqüífer, però també l'alarmant contaminació. Les aigües residuals que arriben a la comunitat l'han situat en el novè lloc nacional amb el major nombre de morts per malalties diarreiques en menors de cinc anys d'edat. El que en xifres representa una mitjana de 50 nens morts per any. Una problemàtica que es deriva de les descàrregues d'aigües residuals per part de les operacions d'empreses petroquímiques, tèxtils, cimenteres i de refinaria que actuen a la regió. En l'estat existeixen 21 mantells aquífers, dels quals cinc estan sobreexplotats. De fet, la

Regió Tula – Tepeji, en el 2005, ha estat considerada per l'Organització de les Nacions Unides com la zona més contaminada del món.

A més, rep el drenatge profund de la ciutat de Mèxic, i amb ell, s'estan sembrant 90.000 hectàrees, on tots aquests metalls pesants s'estan convertint en aliment per a la resta de la zona metropolitana de Mèxic. Davant aquesta situació, Karen, al llarg de més d'una dècada, ha exercit com a representant municipal de la Secretaria de Dones de l'organització Unió Força Indígena i Pagesa, la lluita per la defensa de la terra i els recursos naturals, així com de les persones que en ella viuen. No obstant això, en el camí ha estat víctima de múltiples agressions que han posat en risc la seva vida i les denúncies que ha interposat no han servit de res.

Julia Fernandes, Movimento dos Atingidos per Barragens (MAB)

La Julia ens acompanyarà compartint la seva experiència com a militant i activista a Brasil al MAB.

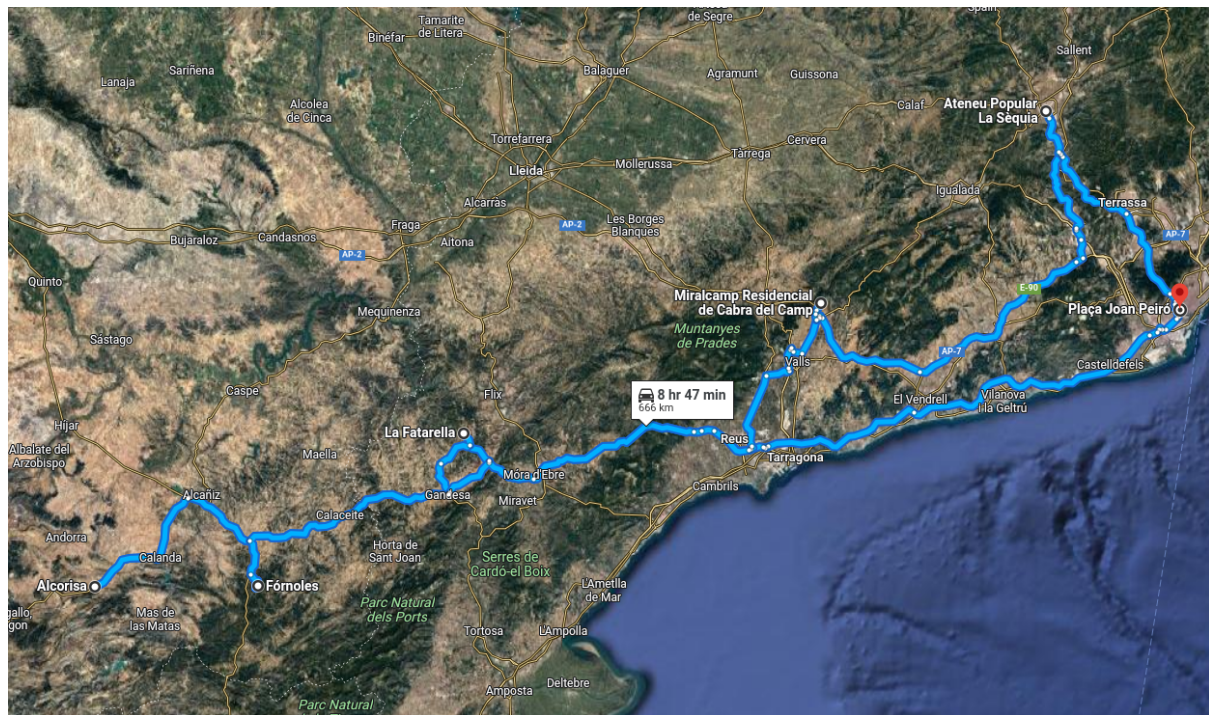
El MAB és un moviment popular, autònom, de lluita, de masses, de base i que pretén organitzar tota la població amenaçada o afectada per preses, majoritàriament represetes hidroelèctriques. És un moviment que lluita per garantir els drets d'aquestes poblacions, principalment a la terra, forçant i contribuint a construir un nou model energètic, alternatiu i popular per al Brasil.

Fa 20 anys la història del MAB és construïda amb la participació integral de les poblacions afectades en la vida del moviment. Som afectats per les preses, camperols, petits agricultors, sense terra, indis, pescadors, "ribeirinhos" (comunitats que viuen a la vora dels rius) i "quilombolas" (comunitats negres), cercadors de minerals i també poblacions urbanes. Al Brasil som més d'un milió de persones expulsades de les nostres terres, de les nostres cases, de les nostres comunitats, per la forma dictatorial de construcció de preses.

MAPA RECORREGUT

	Què?	On?
Dissabte 4	Resistències a les Terres de l'Ebre	La Fatarella, Terra Alta
	Quina transició energètica volem?	Alcorisa, Baix Aragó
Diumenge 5	Impactes de l'actual model de transició energètica a la comarca del Matarranya	Valjunquera, Matarranya

	Impactes d'infraestructures de transport d'energia en el territori	Cabra del Camp, Alt Camp
Dilluns 6	Trobada CEPs (Comunitats Energètiques Populars)	Ateneu la Sèquia, Manresa

PROGRAMA DIA 1 (4 de juny)

Matí

Des de l'espai històric del Campament del XVè Cos de l'Exèrcit Republicà ubicat al terme d'Ascó (Ribera d'Ebre), conversarem al voltant de les lluites que hi ha hagut a les comarques de l'Ebre sobre la defensa del territori arran de la implantació i producció de diferents energies. Començarem fent un recorregut sobre la lluita antinuclear des dels anys setanta a càrrec del periodista Xavier Garcia i seguirem parlant dels desequilibris territorials que generen la implantació d'energies renovables (la massificació eòlica en el cas de la Terra Alta) amb l'actual Associació Terra Alta Viva i la gestió de l'aigua al riu Ebre, amb la defensa del Delta amenaçat greument per la manca de sediments presos en els embassaments i agreujat en l'actualitat per més projectes en el riu, com els tres assuts que pretenen fer en el tram baix del mateix, així com la macro central hidràulica reversible entre Riba-roja d'Ebre i La Fatarella, projectes als quals l'Associació Sediments s'hi oposen.

Tarda

La província de Terol és una de les més afectades per la implementació de la transició energètica per part de les institucions i les grans empreses. En una província d'uns 135.000 habitants s'han proposat més de 130 projectes eòlics i més de 50 de fotovoltaiques, les dimensions dels quals són desproporcionades amb les necessitats energètiques de la població i les petites empreses del territori. A més, molts d'aquests projectes es volien ubicar en llocs emblemàtics, espais de la Xarxa Natura 2000 i en comarques, com la del Maestrat i el Matarranya, on el turisme basat en la natura està en auge. Per tant, des de la Xse hem decidit que el Volt ha de tornar a l'Aragó per denunciar els impactes de l'actual model de transició energètica a les comarques del Baix Aragó i del Matarranya

Al Baix Aragó, més concretament a Alcorisa, ens acollirà la Plataforma a favor de los paisajes de Teruel, que es va confirmar fa uns dos anys per donar resposta a aquesta agressió al territori. En aquesta localitat compartirem espai amb membres de la Plataforma per tenir un espai on pensar conjuntament sobre quines línies d'acció cal emprendre per revertir l'actual model de transició energètica, ja sigui a través de sensibilització, comunicació o incidència política. Per aquest motiu, l'objectiu és poder treure una declaració, tal com es va fer en el Volt 2 a Capella sobre les grans infraestructures d'interconnexió, que reflecteixi la germanor entre els territoris de l'Aragó i Catalunya.

La **Plataforma a favor de los paisajes de Teruel** aglutina a col·lectius i persones a títol individual que s'oposen als grans projectes renovables projectats en tota la província i defensant les accions tradicionals que es desenvolupen en ella.

PROGRAMA DIA 2 (5 de juny)

Matí

El diumenge pel matí ens dirigirem cap a la comarca del Matarranya per fer una visita guiada amb membres de la Asociación de Empresarios del Matarranya, Gent del Matarranya y Valjunquera por los paisajes, que ens mostraran sobre el terreny quins són els impactes que tindran els projectes eòlics i fotovoltaics en la comarca i d'altres parts de la província de Terol. Ens explicaran el procés d'organització de la lluita en els municipis i a tota la comarca, tant per a societat civil, a nivell polític i empresarial, consolidat en l'acte "Por la Defensa de Nuestros Paisajes" que es va produir el passat 2 d'octubre a La Fresneda. També es parlarà d'alternatives a l'actual model de transició energètica per evitar que es produeixin els mateixos impactes que a les veïnes de la Terra Alta, les quals haurem visitat el dia anterior.

La **Asociación de Empresarios del Matarranya** és una organització empresarial d'àmbit comarcal que té l'objectiu fonamental d'agrupar, representar, donar

suport i oferir serveis a totes les empreses i professionals del Matarranya, defensant i promovent els seus interessos

La **Gent del Matarranya** és una entitat que neix per difondre el sentiment de pertinença per a tota la gent que viu a la comarca i crear vincles i relacions entre les persones que viuen en els diferents pobles i viles per fomentar la participació de totes les veïnes en la vida pública i les institucions

Valjunquera por los paisajes és un moviment veïnal, que va néixer en la primavera del 2021 amb un doble objectiu: informar la població sobre els efectes de la massificació eòlica que es plantejava en el municipi i valorar la cultura, el patrimoni i el propi del territori.

Des de la Xse volem que aquesta parada contribueixi a agermanar els territoris de l'Aragó i de Catalunya que estan patint l'agressió de la implementació de la transició energètica impulsada per institucions i grans empreses, que no respon a les necessitats de la població. Amb el lema de la transició justa han fet creure a part de població que aquesta transició aportarà llocs de feina i creixement pel territori, dividint-la entre partidàries i detractores, produint una ferida difícil de curar.

Tarda

A la tarda, pararem a l'Alt Camp per visibilitzar els impactes que comporten les grans infraestructures de transport d'energia sobre el territori. Concretament, de la mà de la Plataforma Territori Sostenible del Camp, la Xarxa Sud i el Gepec-EdC farem una passejada per la urbanització de Miralcamp, entre el Pla de Santa Maria i Cabra del Camp, en què ens explicaran la problemàtica en el seu context. Què suposaria la implementació de les noves línies de Molt Alta Tensió (MAT) planificades? Com estan afectant els projectes de generació i transport d'energia ja executats? L'Alt Camp està patint una massificació d'infraestructures que les persones del territori relacionen amb una pèrdua de sobirania alimentària i un empobriment de l'economia local i de la biodiversitat del medi.

La **Plataforma Territori Sostenible del Camp** va néixer a principis de l'any 2021 per fer front als grans projectes energètics que van començar a planificar-se al del Camp de Tarragona, englobant entitats, empreses i particulars de la Conca de Barberà, l'Alt Camp, el Baix Camp i el Tarragonès.

La **Xarxa Sud** intenta, mitjançant una estructura flexible però permanent, canalitzar i potenciar els esforços i els recursos de les persones que s'organitzen dins de la societat civil del sud de Catalunya per defensar el medi ambient en el sentit més ampli i social: la sostenibilitat, el patrimoni natural i humà, la biodiversitat i els hàbitats, el paisatge i la salut i el benestar de la gent de les comarques del sud.

El **Grup d'Estudi i Protecció dels Ecosistemes Catalans –Ecologistes de Catalunya** (GEPEC-EdC) va néixer l'any 1985. En relació amb la seva lluita per la defensa ambiental, entre d'altres, està fent front a l'allau de projectes de línies de Molt Alta Tensió per evitar, en conjunt, la destrucció del territori, d'hàbitats i de biodiversitat.

PROGRAMA DIA 3 (6 de juny)

Dilluns al matí es realitzarà una trobada de comunitats energètiques locals del territori català, de la mà del col·lectiu Comunitat Energètica Popular del Bages, per poder construir plegades eines i estratègies per a la transformació en la pràctica d'una transició energètica justa.

La Comunitat energètica popular del Bages és un col·lectiu acabat de sortir de l'ou. S'han ajuntat persones vinculades als moviments socials, ecologistes i del món sindical de la ciutat de Manresa i rodalies. Vol ser un espai per a treballar el col·lapse civilitzatori i construir estratègies i accions comunitàries per fer-li front. Actualment, tenen dues línies d'actuació. Per una banda, volen donar resposta a problemes actuals de pobresa energètica, obrint un espai quinzenal

d'assessorament col·lectiu com fa l'APE (Aliança per la Pobresa Energètica). Entenen que si volem fer una transició energètica justa i radical, hem de canviar de model energètic i tractar els efectes generats per l'actual model. També volen obrir un espai de formació i debat, per dissenyar i portar a terme estratègies per col·lapsar millor, amb perspectiva decreixentista i d'autogestió.

El context que convoca aquesta trobada és que cada vegada més es parla de les comunitats energètiques com una peça important de la transició energètica. El seu origen, en part, ve dels debats que es tenien a Europa, entre l'any 2010 i el 2015, respecte a regular experiències que participaven en el cicle energètic i s'identificaven amb noms com comunitats energètiques locals, comunitats ciutadanes d'energia, comunitats d'energies renovables o fins i tot cooperatives energètiques. Malgrat aquest punt de partida, una comunitat energètica, al cap i a la fi, és un grup humà que, sota uns objectius comuns, s'organitza per intervenir en el món de l'energia.

La trobada comptarà amb la participació de comunitats del territori català, com la mateixa Comunitat Energètica Popular del Bages, l'Aliança contra la Pobresa Energètica, la Comunitat Energètica de Labordeta, Vilanoveta, Reus, Som Comunitat Energètica Barcelonès o Som Energia Moianès, entre d'altres. Aquestes intentaran respondre plegades a la pregunta: de quina manera les comunitats energètiques poden contribuir a la transformació del model energètic?

A més, aquesta última parada anirà acompanyada també d'una sessió d'avaluació i tancament, per dotar l'espai convivencial i d'organització política de cures i noves formes d'organització futura d'aquesta iniciativa.

El Volt és una iniciativa de la Xarxa per la sobirania energètica i de les entitats que en formem part per tal de reflexionar i incidir sobre el model energètic a Catalunya, a l'Estat Espanyol i a Europa, així com en un àmbit més global.

